

ENTREVISTA A PEDRO COSTA MORATA

por Carlos Vales

Pedro Costa Morata é un dos homes históricos do movemento ecoloxista do Estado Español. Cando o ecoloxismo estaba nos seus comezos organizativos, cunha bagaxe teórica moi baixa, os escritos e libros de Pedro Costa criticando a política nuclear foron claves para dotar de argumentos aos movementos sociais ascendentes, como era o caso do movemento ecoloxista galego e, tamén, xusto é recoñecelo, do nacionalismo que se estaba a aglutinar arredor da Asamblea Nacional-Popular Galega e que sería o que, en boa medida, dinamizara a oposición antinuclear en Galicia.

Esa faceta de teórico ou de técnico perfectamente formado de Costa Morata é moi coñecida por nós xa que, nos primeiros tempos de ADEGA, cando se estaba dando a batalla para impedir a construción de unha central nuclear en Xove, perto da Alúmina, él foi un dos asíduos ás conferencias e mesas redondas que permitiron informar á poboación do absurdo e perigoso de aquel proxecto. As Mesas redondas coa presenza de Pedro Costa, de Domingo Quiroga -o primeiro presidente de ADEGA- e de Ramón López Suevos, en salóns abarrotados de público, son a referencia da paisaxe social de algunha das vitorias máis importantes do ecoloxismo no noso país, a de gañar a batalla nuclear.

Agora volvé a estar entre nós, invitado polos veciños de Merza, mobilizados contra unha liña de alta tensión que, trazada entre Lindoso e O Mesón do Vento, lles están construíndo sobre as súas casas. Aproveitamos a súa nova visita a Galicia para facerlle esta entrevista para Cerna.

Pregunta: ¿Qué opinas do tema de Merza?

Resposta: O de Merza é un caso máis de rebelión popular fronte a un problema que, desde o punto de vista tecnolóxico e medioambiental, é moi novedoso. Desde o punto de vista científico, non hai un acordo que estableza claramente a relación causa-efecto entre campos electromagnéticos e danos fisiolóxicos. Pero o corpo humano é un corpo eminentemente eléctrico, como xenerador de numerosas frecuencias e como receptor extremadamente sensible, polo que se debería actuar con prudencia. Ademais, o que acontece en Merza ten o seu envilecemento particular, porque é o resultado da modificación máis ou menos pirata do trazado orixinal claramente ocasionada por intereses particulares.

P: ¿Cal é a tua visión da situación nuclear no Estado Español agora mesmo?

R: Agora mesmo hai en funcionamento 9 reactores nucleares, en 5 emplazamentos, cando o programa orixinal era de máis de 30. Vintentanos anos despois é a proba de que aquel programa era desproporcionado. Ademais, xa de aquela decíamos que había problemas non resoltos en tecnoloxía nuclear, esencialmente o dos resíduos radioactivos, e estes agora mesmo xa son o problema, en todo o mundo. Non hai sitio onde poñelos porque os requisitos son moi altos e porque ninguén quere soportar o depósito definitivo no seu municipio ou na súa vila.

P: ¿Cómo valoras a situación enerxética, de forma máis global?

R: A primeira crise que vivimos nos anos 73-75 non se aproveitou para facer un cambio na estrutura enerxética, que segue a ser moi ineficiente, porque o incremento na xeneración do PIB sempre conleva un incremento maior no consumo enerxético. Isto debería terse modificado por vía técnica e por cambios nas pautas de consumo da poboación, pero non se fixo nada nos últimos anos para reducir o consumo, pese a que esa era a política de toda a CEE.

P: ¿Qué opinión che merece a creación e o funcionamento do ministerio de Medio Ambiente?

R: Ao crear o ministerio mantívose a promesa electoral, pero claro, como non respondía a un convencemento político, resulta que é máis ineficaz e está menos dotado economicamente que o que antes se levaba desde unha simple secretaria de estado e, por outra parte, se puxo ao fronte do ministerio a unha das persoas menos dotadas para ese cargo, digamos que meteron ao lobo dentro do redil e, claro, o resultado é unha carnicería.

P: ¿Cales son, na tua opinión, os problemas ambientais máis candentes agora mesmo?

R: Eu estou moi preocupado a todos os niveis pola tremenda nocividade que ten a filosofía neoliberal. Por exemplo, a política antiinflacionaria a ultranza é unha política antiecolóxica porque impide que se repercutan os costes ecolóxicos nos precios en calqueira ponla da produción. En canto aos problemas

sectoriais, estamos nun momento no que temos que reivindicar o máis elemental do medioambiente, a auga que bebemos, o ar que respiramos, o solo que pisamos e do cal obtemos os nosos alimentos, porque estes tres elementos están degradándose máis e máis.

P: ¿Cómo valoras, nun sentido amplo, a situación do movemento ecoloxista?

R: Creo que hai unha progresión de fondo. Cando un grupo chega aos 20 anos, significa que xa ten superado todas as probas, significa que no esencial temos gañado. Tamén creo que a sociedade é máis libre politicamente agora, pero ao mesmo tempo fomos descubrindo que

PREOCUPAME A TRENDA NOCIVIDADE QUE TEN A FILOSOFÍA NEOLIBERAL

a democracia ten tantas trampas, ten tantos fallos, que xa non é un ben absoluto. O sistema capitalista é esencialmente desequilibrador e xenera desigualdades. O outro día decia Cáritas que son 8 millóns os españois que entran dentro da categoría de pobres. Este sistema so pode funcionar si é sobre o desequilibrio. Tamén creo que, aínda que o movemento ecoloxista se ten adaptado, sen embargo segue a conservar un vigor que o fai, realmente, o máis libre que existe agora mesmo na sociedade. É certo que os tempos cámbian, e os líderes teñen agora 20 anos máis que antes, por eso aos líderes hai que substituílos.

DEBATE EN MERZA

EFEITOS DAS LIÑAS DE ALTA TENSIÓN

Manuel Soto Castiñeira.

Os viciños de Merza afectados polas liñas de 400.000 voltios de Rede Eléctrica Española (REDESA) contaron coa presenza de dous especialistas na materia: o enxeñeiro Pedro Costa Morata, e o médico e profesor da Universidade de Santiago X. Miguel Barros de Dios. A rede en cuestión ten por obxecto transportar enerxía eléctrica de FENOSA desde Meirama a Portugal, e ao seu paso por Merza rodea a vila formando unha semicircunferencia, cruzando nas proximidades de numerosas vivendas, nalgúns casos a poucos metros.

Pedro Costa Morata brindou aos viciños a súa experiencia forxada en parte na Galiza dos anos 70 cos problemas como os da central nuclear de Xove, a Alúmina, ou os encoros, e mais recentemente en problemas causados por liñas de alta

tensión en diversas zonas do Estado. Precisamente, Pedro Costa Morata é autor do libro "...." de recente aparición.

Pedro Costa acercou-nos ás tres vías principais polas que os campos electromagnéticos poden incidir sobre os organismos vivos: afectando á glándula pineal que regula os bioritmos e a actividade día-noite, afectando á mobilidade do cálcio a nivel celular, factores ambos que indirectamente están relacionados coas defensas contra o cancro ou coa súa xeneración. A terceira vía é a incidencia directa sobre o ADN, que na súa opinión non se pode negar con rotundidade. A complexidade do asunto pon-na de manifesto o feito de que a mobilidade do cálcio poda incidir a través de oito fenómenos diferentes: a división e proliferación celular, a permeabilidade da membrana, o transporte iónico a través da membrana, as funcións enzimáticas, a excitabilidade neuronal, a secreción exocrina e endocrina, a liberación de neurotransmisores, e a contracción muscular. Os efectos son por tanto múltiples.

Pola súa banda, X. Miguel Barros de Dios alertou sobre a lectura que se ha de facer dos informes científicos, na consideración de que a ciencia non é neutral. Centrou-se na descripción de diversos casos estudados, resaltando unha revisión publicada pola prestixiosa revista Environmental Health Perspectives onde se di que "o papel de promotor dos campos electromagnéticos parece real e os seus efectos foron mostrados entre outros sobre as enzimas responsábeis do crecemento". Cando menos hai efectos sobre a proliferación celular e, por tanto, incidencia no cancro..

Miguel Barros considera que o efecto máis claramente mostrado é o da leucemia infantil, existindo un número de estudos suficiente que conprovan a causalidade. Un estudo realizado en Taiwan mostra que a o risco de leucemia en individuos que viven a 50 metros de liñas de alta tensión é de 2,3. Dá-se por tanto unha probabilidade claramente maior. Cando menos, é necesaria a precaución. Non queremos negar ao progreso nen ficar sen enerxía eléctrica, pero se sabemos que debaixo mesmo dunha liña a intensidade de campo é de 30, e desplazando esa liña a 50 ou 100 m podemos-la diminuír nun factor elevado, entón, ¿que se opón a esta toma de precaucións?. Esa é a cuestión", conclue Miguel Barros.

